

ТРИКРОКОВА МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ ОПТИМАЛЬНОГО ПОРТФЕЛЯ БАНКІВСЬКОГО ВКЛАДНИКА

К.е.н. О.В. Пернарівський

Національний університет Державної податкової служби України
Україна, м. Ірпінь
alexper@ukr.net

Стратегія формування банківським вкладником ефективного депозитного портфеля передбачає мінімізацію ризику при досягненні прийнятого рівня доходності. Мінімізація ризику депозитного портфеля банківського вкладника може бути досягнута за декілька етапів.

На першому етапі вкладник повинен визначитися з переліком банків, в яких доцільно розміщувати свої кошти. При цьому можна керуватися різними критеріями: розгалуженістю мережі установ банку, мережі банкоматів, особливостями депозитних продуктів і тому подібних, але головне спробувати відсіяти ненадійні банки, розміщення коштів в яких не є виправданим. До таких банків можна віднести банки із статусом тимчасового учасника Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, оскільки в разі банкрутства цих банків, вкладник, що розмістив в них кошти, приймає весь ризик на себе, а також банки, в яких введена тимчасова адміністрація Національного банку України, що свідчить про неплатоспроможність цих банків. Крім того, недоцільно розміщувати кошти в банках, що мають низький кредитний рейтинг, який присвоюється міжнародними і національними рейтинговими агентствами.

На другому етапі з відібраного переліку банків доцільно відсіяти банки з високим системним ризиком втрати ліквідності[1]. Це ризик того, що зміни ліквідності банку досить тісно пов'язані із змінами ліквідності всієї банківської системи. Як показник цього ризику може використовуватися коефіцієнт чутливості β , який визначається за формулою[2]:

$$\beta_i = \frac{\text{cov}(l_i, l_s)}{\sigma^2(l_s)}, \quad (1)$$

де l_{it} – відносна зміна високоліквідних активів банку в t -ому періоді;

l_{st} – відносна зміна високоліквідних активів банківської системи в t -ому періоді; $\text{cov}(l_i, l_s)$ - коваріація відносних змін величин високоліквідних активів i -ого банку і всієї банківської системи; $\sigma^2(l_s)$ – дисперсія відносних змін величин високоліквідних активів банківської системи. Банки, в яких коефіцієнт чутливості β по модулю більше 1, мають підвищений системний ризик втрати ліквідності, і розміщення коштів в них є недоцільним.

На третьому етапі формування банківським вкладником ефективного депозитного портфеля здійснюється оптимізація його структури, тобто визначається в яких пропорціях доцільно розмістити кошти у вибраних банках, аби мінімізувати ризик при заданому рівні доходності. Задача визначення оптимальної структури депозитного портфеля банківського вкладника матиме такий вигляд:

$$\min_p \sum_{i=1}^n \sum_{j=1}^n x_i x_j \text{cov}_{i,j} \quad (2)$$

$$\sum_{i=1}^n x_i = 1 \quad (3)$$

$$\sum_{i=1}^n x_i \geq \min\left\{\frac{150000}{S}; 1\right\} \quad (4)$$

$$\sum_{i=1}^n r_i x_i \geq r_{cp} \quad (5)$$

де S – загальна величина депозитного портфеля банківського вкладника (у гривнях); r_i – депозитна ставка i -ого банку; r_{cp} – середньоринкова депозитна ставка.

ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Волошин И. В. Оценка банковских рисков: новые подходы.- К.: Эльга, Ника-Центр, 2004. – 216 с.
2. Пернарівський О., Пернарівська Т. Оцінювання ризику ліквідності українських банків в умовах фінансової кризи / Вісник Тернопільського національного економічного університету. Випуск 5/2009. – с.242-246.